

6

SECTOR INDUSTRIAL

RESUM

El nombre de treballadors del sector industrial en règim d'alta laboral a la Seguretat Social a les Illes Balears, varen créixer un moderat 0,9%, amb 296 persones.

Amb relació a l'evolució de l'índex de preus industrials (IPRI, base 2000), es pot observar el comportament ascendent d'aquests preus tant a Espanya com a les Illes Balears, si bé l'índex espanyol, des de mitjan any 2005, es manté per sobre del balear.

Durant l'any 2006, el nombre d'empreses industrials a les Balears va caure un 0,18%, en passar de 5.415 empreses a 5.405. S'ha de destacar que en general creix el nombre d'empreses, però hi ha particularment tres grups que fan que el resultat sigui negatiu, indústries manufactureres diverses, amb una caiguda de 26 empreses (-3,83%); fusta i suro, amb 25 empreses manco que l'any anterior (-3,79%), i alimentació, begudes i tabac, en què hi ha una reducció de 10 empreses (-1,73%).

En termes de la facturació de l'energia elèctrica per usos, s'observa que l'any 2006 presenta un major dinamisme que el 2005, ja que presenta una taxa de creixement del 3,48%. Aquest major creixement se sustenta bàsicament en la resta de baixa tensió i en l'alta tensió, en què s'observen creixements positius del 4,34% i del 4,96%, respectivament. D'altra banda, l'ús domèstic, amb un discret creixement de la facturació de l'1,74, presenta una moderació important respecte de l'any anterior. Quant al consum de productes petrolífers líquids, el 2006 presenta un augment del 4,72%.

Es pot estimar que el conjunt de les indústries relacionades de manera més directa amb el sector de la construcció (l'extracció de minerals no metàl·lics ni energètics, la fabricació de productes minerals no metàl·lics i les indústries de la fusta —tret dels mobles—, la cistelleria i l'esperteria) varen generar 5.245 persones ocupades, és a dir, el 16,7% del total del sector industrial. A més, les indústries de l'alimentació varen generar 5.499 ocupacions directes, la qual cosa significa el 17,47% de l'ocupació industrial i, juntament amb les indústries lligades a la construcció i a les indústries exportadores, representa una de les principals especialitzacions productives del sector industrial a les Illes Balears.

També es pot subratllar que s'observa un canvi de tendència en el grau d'utilització de la capacitat productiva a partir del darrer trimestre del 2005 i el primer del 2006 en què s'aprecia un inici de pendent positiu.

Finalment, es pot observar que l'estadística de l'any 2006 corresponent als expedients de noves indústries que ha tramitat el Registre Industrial de la Direcció General d'Indústria presenta una major inversió industrial, una menor potència elèctrica instal·lada i una major generació de nous llocs de treball industrials.

6.1.

INTRODUCCIÓ

En aquest apartat s'analitza l'evolució de la producció i de l'ocupació del sector industrial i, sempre que sigui possible, aquesta informació es desglossarà i s'ampliarà per estructures d'empresa i per les principals branques productives del sector industrial a les Illes Balears: l'energia, les branques que es relacionen amb el sector de la construcció, les branques exportadores i la branca de l'alimentació. També s'hi analitzen l'índex de producció industrial (IPI), l'índex de preus industrials (IPRI) i l'evolució del grau d'utilització dels equips productius i de la inversió industrial. Finalment, s'hi ha inclòs un nou apartat dedicat a la política de promoció industrial.

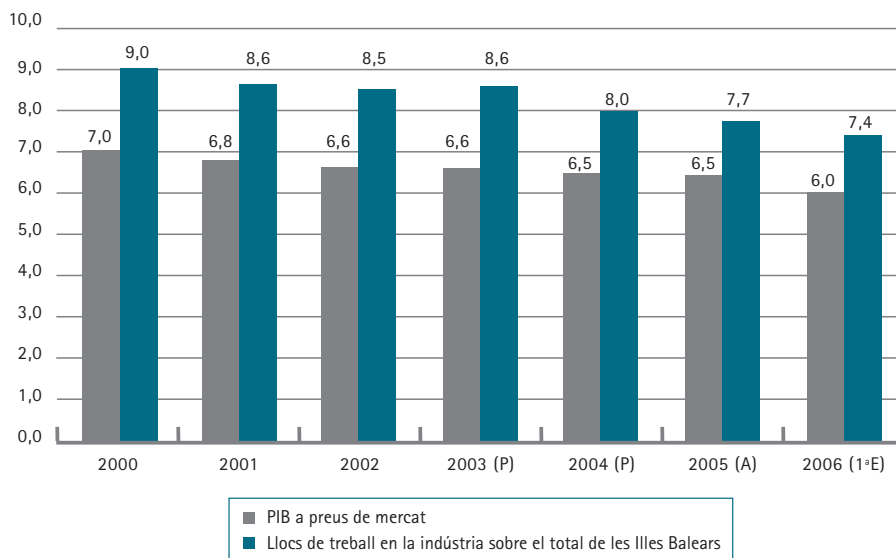
De la mateixa manera que en les memòries dels darrers anys, presentam, en primer lloc, l'evolució del PIB i de l'ocupació en el sector industrial. (Vegeu el gràfic I-25.)

Segons aquestes dades, al llarg del septenni 2000-2006 el PIB d'indústria i d'energia ha perdut un punt en la participació al PIB regional; el 2006 representa un 6%. La pèrdua d'ocupació ha estat menys pronunciada, amb una caiguda de l'ocupació de 0,5 punts, amb un percentatge del 7,4% el 2006.

Quant a l'índex de producció industrial (IPI), les dades mostren un pitjor comportament a les Balears, amb una caigu-

Gràfic I-25

Percentatge de la indústria i energia sobre el PIB de mercat i llocs de treball sobre el total de les Illes Balears (%)

Font: Comptabilitat regional d'Espanya, INE. Tresoreria General de la Seguretat Social i elaboració pròpia.

QUADRE I-42. ÍNDEX DE PRODUCCIÓ INDUSTRIAL (2000-2006) (IPI)

	I. Balears	Espanya	% var. anual	
			Balears	Espanya
2000	109,7	122,8	3,6	4,0
2001	110,8	121,4	1,0	-1,1
2002*	115,5	98,9		
2003	110,3	100,5	-1,2	1,6
2004	110,2	102,3	-1,0	1,4
2005	116,4	102,4	5,6	0,1
2006	115,8	106,2	-0,5	3,7

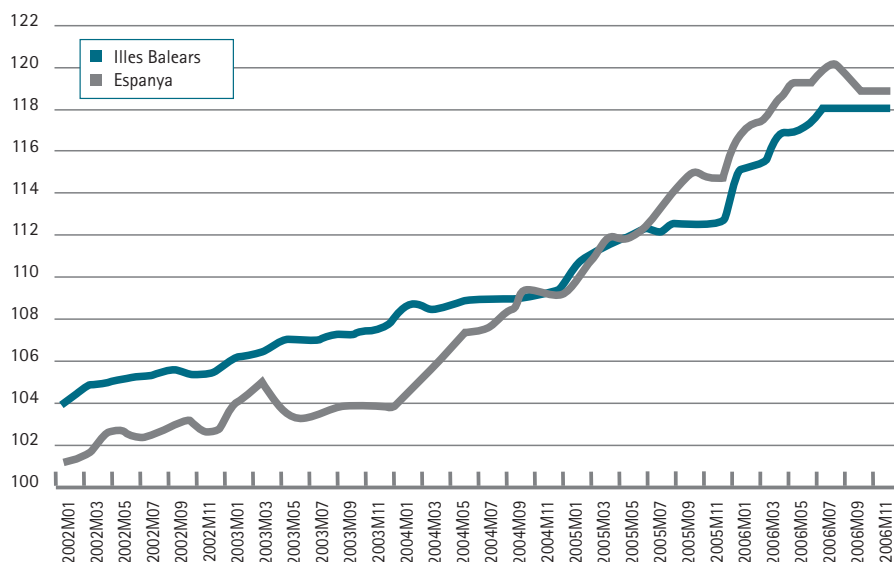
* Any base.
Font: INE.

da del 0,5%, mentre que a Espanya es dona un creixement del 3,7%. (Vegeu el quadre I-42.)

Amb relació a l'evolució de l'índex de preus industrials (IPRI, base 2000), les

dades reflecteixen que el creixement dels preus industrials a les Balears s'ha moderat respecte dels seus homònims espanyols, fet que es manté des del tercer trimestre del 2005. (Vegeu el gràfic I-26.)

Gràfic I-26
Índex de preus industrials a les Illes Balears (IPRI) (base 2000)

Font: INE.

6.2. L'EVOLUCIÓ DE LES EMPRESES INDUSTRIALS

Durant l'any 2006, el nombre d'empreses industrials a les Illes Balears va descendir un 0,18%, en passar de 5.415 empreses a 5.405. Destaca el fet que, enfront del manteniment o d'un petit creixement de la majoria dels grups, la caiguda important de tres grups fa que el resultat sigui el comentat. Aquests tres són, per ordre d'importància: indústries manufactureres diverses, amb una caiguda de 26 empreses respecte de l'any passat (-3,83%); seguit pel grup de fusta i suro, amb 25 empreses menys que l'any 2005 (-3,79%),

i finalment alimentació, begudes i tabac, amb un descens de 10 empreses que representa una caiguda de l'1,73% respecte de l'exercici anterior. És important observar que aquests grups sumats presenten un balanç de 61 empreses menys, que representen l'1,13% de les empreses que hi ha el 2005, i que gràcies al creixement molt dispersat de la resta de grups s'aconsegueix millorar aquesta caiguda fins a l'esmentada de 0,18%. (Vegeu el quadre I-43.)

Dels grups que creixen, tant sols n'hi ha un que creix per sobre d'un 5%, es tracta de l'energia i l'aigua, que augmenta el nombre de empreses respecte a l'any passat en 12, cosa que significa un creixement del 6,9%.

QUADRE I-43. NOMBRE D'EMPRESSES INDUSTRIALS (2002-2006)								
	2002	2003	2004	2005	2006	Dif. 05/06	%	Taxa anual acumulativa 2000-2005
Indústries extractives i del petroli	73	71	70	68	71	3	4,41	-1,94
Alimentació, begudes i tabac	605	606	608	578	568	-10	1,73	-0,74
Indústries tèxtil de la confecció, del cuir i del calçat	587	570	579	542	526	3	4,41	-2,78
Fusta i suro	706	682	679	659	634	-25	-3,79	-2,16
Paper, edició, arts gràfiques i reproducció en suports enregistrats	507	526	564	575	584	3	4,41	4,43
Indústria química	65	63	60	55	55	0	0	-2,68
Cautxú i matèries plàstiques	39	39	39	36	35	-1	-2,78	-1,59
Productes minerals no metàl·lics	313	298	320	309	312	3	0,97	-0,45
Metal·lúrgia i fabricació de productes metàl·lics	713	728	763	771	798	3	4,41	2,66
Maquinària i equip mecànic	206	224	213	205	214	9	4,39	2,64
Material i equip elèctric, electrònic i òptic	142	142	152	152	156	3	4,41	2,55
Material de transport	476	532	591	613	614	1	0,16	6,19
Indústries manufactureres diverses	723	724	716	678	652	-26	-3,83	-1,33
Energia i aigua	187	187	171	174	186	12	6,9	1,95
Total de la indústria	5.342	5.392	5.525	5.415	5.405	-10	-0,18	0,65

Font: INE, Directori Central d'Empreses.

6.3.

L'EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ

En termes agregats, el balanç del 2006 s'ha tancat amb un augment en l'ocupació, assalariada i per compte propi, del 0,96%. Aquesta variació es conseqüència d'un doble efecte. D'una banda, l'any 2006 el nombre d'assalariats en el sector industrial va créixer en 342 persones, xifra que significa un augment de l'1,36%; al contrari, el nombre d'autònoms en el sector industrial es va reduir en unes 48 persones ocupades.

Aquesta força de treball s'ha hagut de distribuir en un nombre inferior d'empreses respecte del 2005. En termes absoluts, destaquen, quant als assalariats, l'augment en 121 persones en la indústria de productes alimentaris i begudes i 194 en la fabricació de productes metàl·lics, llevat de maquinària i equips de productes alimentaris. Només amb aquests grups mencionats sumen 315 de les 342 esmentades. Altrament, respecte dels autònoms, cal ressaltar positivament els 20 autònoms més en el grup fabricació d'altre material de transport i els 32 més en fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i

**QUADRE I-44. OCUPACIÓ ASSALARIADA I PER COMPTE PROPÍ A LES ILLES BALEARS
(MITJANA ANUAL), 2006**

	Assalariats	Autònoms	Total	% var. 05/06
10. Extracció i aglomeració d'antracita, hulla, lignit i torba	3	7	10	271,88
11. Extracció de petroli cru i gas natural; activitats dels serveis relacionats	0	1	1	0,00
14. Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	486	69	555	6,28
15. Indústries de productes alimentaris i begudes	4.842	658	5.500	2,38
17. Indústries tèxtils	318	163	481	5,60
18. Indústries de la confecció i de la pelleteria	441	206	647	-6,46
19. Preparació, adobament i acabament del cuir; fabricació d'articles de marroquineria i viatge, articles de basteria, talabarderia i sabateria	1.762	253	2.015	-12,14
20. Indústries de la fusta i del suro, llevat de mobles, cistelleria i esparteria	1.095	892	1.987	-2,69
21. Indústries del paper	186	15	201	0,38
22. Edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	2.100	466	2.566	4,09
23. Coqueries, refinació de petroli i tractament de combustibles nuclears	0	1	1	0,00
24. Indústries químiques	515	57	572	1,04
25. Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	111	15	126	-3,76
26. Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	2.285	417	2.702	-0,56
27. Metal·lúrgia	107	23	130	-2,27
28. Fabricació de productes metàl·lics, llevat de maquinària i equips	2.857	759	3.616	6,70
29. Indústries de la construcció de maquinària i equips mecànics	489	154	643	-4,81
30. Fabricació de màquines d'oficina i equips informàtics	36	9	45	-3,76
31. Fabricació de maquinària i materials elèctrics	417	246	663	-9,55
32. Fabricació de materials electrònics; fabricació d'equips i aparells de ràdio, televisió i comunicacions	9	7	16	5,03
33. Fabricació d'equips i instruments medicoquirúrgics, de precisió, òptica i rellotgeria	159	102	261	1,23
34. Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	15	14	29	-10,77
35. Fabricació d'altres materials de transport	1.631	678	2.309	5,62
36. Fabricació de mobles; altres indústries manufactureres	2.349	706	3.055	-1,36
37. Reciclatge	105	3	108	56,78
40. Producció i distribució d'energia elèctrica, gas, vapor i aigua calenta	1.215	11	1.226	1,00
41. Captació, depuració i distribució d'aigua	1.971	48	2.019	7,60
Total	25.503	5.981	31.484	0,96

Font: Tresoreria General de la Seguretat Social.

equipament. Per contra, les caigudes més significatives són les produïdes en els grups de les indústries de la fusta i del suro (llevat de mobles), cistelleria i esparteria, amb 48

persones menys que l'any 2005 i fabricació de mobles i altres indústries manufactureres amb un descens de 21 persones. (Vegeu el quadre I-44.)

6.4.

L'EVOLUCIÓ DE LES BRANQUES INDUSTRIALS

Un element important que s'ha de tenir en compte a l'hora d'examinar les branques industrials és si són indústries no manufactureres o bé indústries manufactureres. En el cas de les indústries no manufactureres, la demanda que tenen acostuma a dependre del creixement del PIB regional, ja que són branques que subministren infraestructures bàsiques, com ara l'energia. En canvi, les branques manufactureres poden respondre a diferents demandes del mercat i s'ajusten molt més ràpidament als canvis conjunturals.

A més, en el cas de les Illes Balears convé considerar que l'activitat dels establiments industrials manufacturers se centra principalment en la demanda interior, en particular la de consum, ja que la demanda d'inversió n'afecta un percentatge menor. També s'ha de tenir en compte la demanda exterior de béns manufacturers per la via de l'anàlisi de les exportacions industrials, les quals es poden consultar en l'apartat 4.2.2.2. En general, l'obertura del sector industrial regional és relativament baixa. La insularitat i la fragmentació territorial entre les illes poden comportar, en alguns casos, una protecció per a determinades activitats que atenen la demanda local, com una rêmora per a d'altres, que atenen la demanda exterior.

A continuació, s'estudien per separat les branques del sector industrial segons el criteri anterior. D'aquesta manera, es

comença analitzant la branca no manufacturera principal, que és el cas de l'energia, i posteriorment s'analitza el comportament de les branques manufactureres principals: les indústries relacionades amb el sector de la construcció, les indústries exportadores i les indústries de l'alimentació.

6.4.1. L'ENERGIA

En termes de facturació de l'energia elèctrica per usos, s'observa que l'any 2006 té un menor dinamisme que el 2005, ja que presenta una taxa de creixement del 3,48% (1 punt inferior a l'any anterior). Aquest menor creixement se sustenta bàsicament en l'ús domèstic, amb una reducció substancial de la taxa de creixement de la facturació fins a l'1,74%, quan l'any anterior aquesta data era del 6,7%. En la resta de baixa tensió i en l'alta tensió s'observen creixements positius del 4,34% i del 4,96%, respectivament. (Vegeu el quadre I-45.)

En l'anàlisi per illes, Mallorca creix un 3,37% respecte del 2005, taxa inferior en més d'un punt a la de l'exercici anterior. La principal causa d'això és la caiguda fins a un discret 1,75% del comportament de la facturació de l'ús domèstic, quan l'any anterior aquesta dada era del 6,7%. Per altra banda, la resta d'usos presenta un creixement lleugerament per sobre del 4%. Menorca creix un 3,08% (7 dècimes més que l'any anterior) i té un creixement en l'ús domèstic del 3,57%, pràcticament la mateixa dada que va obtenir en l'exercici passat. Les Pitiüses creixen 1 punt per sobre de la mitja regional i presenten un destacat creixement en la facturació d'alta

QUADRE I-45. ESTRUCTURA DE LA FACTURACIÓ PER USOS, ENERGIA ELÈCTRICA (MW/H)

	Usos domèstics		Resta de baixa tensió		Alta tensió		Total	
	% var.		% var.		% var.		% var.	
I. Balears								
2000	1.335.185	5,68	1.635.240	3,67	914.168	11,32	3.884.591	6,08
2001	1.429.276	7,05	1.730.509	5,83	1.013.667	10,88	4.173.449	7,44
2002	1.589.261	11,19	1.725.704	-0,28	1.021.397	0,76	4.337.499	3,93
2003	1.744.417	9,76	1.878.996	8,88	1.126.427	10,28	4.749.840	9,51
2004	1.861.333	6,70	1.895.328	0,87	1.152.701	2,33	4.909.362	3,36
2005	1.985.993	6,70	1.937.049	2,20	1.204.616	4,50	5.127.659	4,45
2006	2.020.621	1,74	2.021.111	4,34	1.264.383	4,96	5.306.126	3,48
Taxa a. a. 2000-2005		8,26		3,45		5,67		5,71
Mallorca								
2000	1.026.447	5,49	1.245.981	3,12	795.682	11,95	3.068.109	6,09
2001	1.101.378	7,30	1.311.528	5,26	879.459	10,53	3.292.465	7,31
2002	1.226.116	11,33	1.305.868	-0,43	877.130	-0,26	3.409.106	3,54
2003	1.344.089	9,62	1.418.196	8,60	955.198	8,90	3.717.483	9,05
2004	1.432.762	6,60	1.432.194	0,99	970.587	1,61	3.835.543	3,18
2005	1.528.399	6,68	1.461.501	2,05	1.020.809	5,17	4.010.709	4,57
2006	1.555.167	1,75	1.526.588	4,45	1.064.246	4,26	4.146.001	3,37
Taxa a. a. 2000-2005		8,29		3,24		5,11		5,50

continua

QUADRE I-45. ESTRUCTURA DE LA FACTURACIÓ PER USOS, ENERGIA ELÈCTRICA (MW/H)

	Usos domèstics		Resta de baixa tensió		Alta tensió		Total	
	% var.		% var.		% var.		% var.	
Menorca								
2000	139.739	3,35	162.683	4,37	45.211	3,36	347.637	3,83
2001	150.207	7,49	178.954	10,00	49.451	9,38	378.613	8,91
2002	161.263	7,36	176.027	-1,64	53.934	9,07	391.224	3,33
2003	179.556	11,34	192.187	9,18	59.905	11,07	431.648	10,33
2004	190.865	6,30	193.429	0,65	59.391	-0,86	443.685	2,79
2005	197.552	3,50	199.939	3,37	59.552	0,27	457.043	3,01
2006	204.603	3,57	207.792	3,93	58.696	-1,44	471.098	3,08
Taxa a. a. 2000-2005		7,17		4,21		5,66		5,62
Pitiüses								
2000	168.995	8,91	226.579	6,25	73.274	9,72	468.846	7,73
2001	177.692	5,15	239.923	5,89	84.756	15,67	502.369	7,15
2002	201.883	13,61	243.818	1,62	90.329	6,58	536.031	6,70
2003	220.772	9,36	268.613	10,17	111.324	23,24	600.709	12,07
2004	237.706	7,67	269.705	0,41	122.723	10,24	630.134	4,90
2005	260.042	9,40	275.609	2,19	124.256	1,25	659.907	4,72
2006	260.851	0,31	286.731	4,04	141.441	13,83	689.027	4,41
Taxa a. a. 2000-2005		9,00		3,99		11,14		7,08

Font: GESA i elaboració pròpia.

tensió (13,8%), però un discret augment del 0,2% en la facturació en l'ús domèstic, que va créixer un 9,4% durant el 2005.

Si s'analitza la facturació d'energia elèctrica per sectors econòmics, es pot observar com l'ús domèstic i el revededor obtenen resultats més discrets que l'exercici anterior; mentre que la resta de sectors milloren respecte del 2005, a excepció de la

indústria, que cau un 5,8%, però millora la caiguda del 45% de l'any anterior. (Vegeu el quadre I-46.).

Quant al consum de productes petrolífers líquids, el 2006 ha estat un exercici de creixement més moderat amb una taxa del 4,72%, enfront del 12% de l'any anterior; destaca l'augment d'Eivissa amb un creixement de l'11%. (Vegeu el quadre I-47.)

QUADRE I-46. FACTURACIÓ D'ENERGIA ELÈCTRICA A LES ILLES BALEARS PER SECTORS ECONÒMICS (MW/H) (2000-2006)

	Total		Agricultura		Indústria		Construcció	
		% var.		% var.		% var.		% var.
2000	3.966.960	6,1	70.361	5,4	273.081	-2,1	42.498	31,4
2001	4.258.991	7,4	70.283	-0,1	282.580	3,5	47.907	12,7
2002	4.422.353	3,8	68.345	-2,8	284.155	0,6	59.032	23,2
2003	4.824.370	9,1	72.666	6,3	293.758	3,4	56.005	-5,1
2004	5.041.770	4,5	78.703	8,3	289.327	-1,5	62.525	11,6
2005	5.128.215	1,7	80.568	2,4	159.271	-45,0	62.397	-0,2
2006	5.303.848	3,4	84.907	5,4	149.973	-5,8	63.967	2,5
Taxa a. a. 2000-2005		5,27		2,75		-10,22		7,98

	Serveis		Enllumenat		Usos domèstics		Revededor	
		% var.		% var.		% var.		% var.
2000	2.127.642	6,9	82.369	2,2	1.335.185	5,7	35.824	6,5
2001	2.306.308	8,4	85.542	3,9	1.429.274	7,0	37.097	3,6
2002	2.294.459	-0,5	84.854	-0,8	1.590.260	11,3	41.248	11,2
2003	2.530.047	10,3	82.743	-2,5	1.744.421	9,7	44.730	8,4
2004	2.613.218	3,3	89.036	7,6	1.861.333	6,7	47.628	6,5
2005	2.701.274	3,4	88.180	-1,0	1.985.934	6,7	50.591	6,2
2006	2.836.669	5,0	94.563	7,2	2.020.619	1,7	53.150	5,1
Taxa a. a. 2000-2005		4,89		1,37		8,26		7,15

Nota: La indústria inclou els subsectors industrials i el consum a centrals elèctriques. Per canvi de la CNAE emprada per GESA, el sector industrial a partir de mitjan any 1998 deixa de comptabilitzar certs subsectors.

Font: GESA i elaboració pròpia.

QUADRE I-47. CONSUM DE PRODUCTES PETROLIERS LÍQUIDS PER ILLES (2004-2006)				
Illes Balears	2004	2005	2006	% Variació 06/05
Mallorca	1.552.636	1.750.462	1.820.247	3,99
Menorca	135.199	141.828	148.755	4,88
Pitiüses	189.848	207.281	229.688	10,81
Total	1.877.682	2.099.571	2.198.690	4,72

Font: CLH i elaboració pròpia.

6.4.2. LES INDÚSTRIES RELACIONADES AMB EL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ

Es pot considerar que el conjunt de les indústries relacionades de manera més directa amb el sector de la construcció (l'extracció de minerals no metàl·lics ni energètics, la fabricació de productes minerals no metàl·lics i les indústries de la fusta —tret dels mobles—, la cistelleria i l'esperteria) varen generar 5.243 persones ocupades, és a dir, el 16,7% del total del sector industrial.

La indústria del ciment és l'activitat principal de les indústries relacionades amb el sector de la construcció. L'evolució d'aquesta indústria es presenta, com cada any, en l'apartat 7.2.1, ja que la producció i el consum de ciment s'utilitzen com un dels principals indicadors d'activitat del sector de la construcció. (Vegeu l'apartat 7.)

Tot i això, enguany disposam de les dades del *IV Informe Balears empresarial*, sobre l'anàlisi econòmica i financera de les empreses, entre les quals figuren les del ciment i pavimentació. Segons aquestes dades, s'observa que en termes de productivitat són dos els anys en què aquesta creix positivament. Així, el 2000, la productivitat va créixer lleugerament per sobre del 5%, i el 2004, un 3,5%. Durant la resta del sexenni, les variacions del creixement econòmic i de l'ocupació s'han compensat i han deixat la productivitat amb poca variabilitat. Quant a

la relació entre el marge d'explotació i el creixement de la productivitat, s'observa que en termes generals, llevat dels dos primers anys, no hi ha una correlació clara, indicatiu que els marges creixents s'obtenen gràcies a una demanda en augment. (Vegeu el gràfic A I-5.)

Quant a la resta de branques industrials extractives que es relacionen amb el sector de la construcció, a les Illes Balears durant l'any 2006 hi havia registrades 123 pedreres, mentre que el 2005 n'eren 122. A Mallorca es comptabilitzen vuit pedreres més, però n'hi ha cinc menys a Menorca i dues a Eivissa. (Vegeu el quadre I-48.)

En termes agregats, durant el 2006 es varen extreure a les Balears un total de 3.761,1 milers de metres cúbics de minerals no metàl·lics, 2.768 dels quals es varen extreure a Mallorca, 438 a Menorca i 555 a Eivissa. (Vegeu el quadre I-49.)

Si s'analitza el creixement, l'extracció de minerals no metàl·lics ha augmentat en 361 milers de metres cúbics durant el 2006, xifra que representa un increment del 4,11%. Per illes, Mallorca va augmentar gairebé un 10% l'extracció; Menorca, un 9%, i es destaca l'important augment d'Eivissa, que, amb un creixement del 16%, va extreure 77 milers de metres cúbics més que el 2005. (Vegeu el quadre I-50.)

QUADRE I-48. EXTRACCIÓ DE MINERALS NO METÀL·LICS: ILLES BALEARS (2006)

	Arena	Argiles	Calcàries	Maresos	Margues	Silicat	Sal	Guix	Total
	(Nombre de pedreres)								
Mallorca	—	10	32	43	3	1	2	2	93
Menorca	3	—	11	6	—	—	—	—	20
Eivissa i Formentera	1	1	6	—	—	—	2	—	10
Total	4	11	49	49	3	1	4	2	123

Font: Direcció General d'Indústria.

QUADRE I-49. EXTRACCIÓ DE MINERALS NO METÀL·LICS: ILLES BALEARS (2006)

	Arena	Argiles	Calcàries	Maresos	Margues	Silicat	Sal*	Guix	Total
	(Nombre de pedreres)								
Mallorca	5,44	47,31	2.081,52	197,82	397,80	1,30	13,50	23,61	2.768,30
Menorca	61,95	—	369,00	7,25	—	—	—	—	438,20
Eivissa i Formentera	2,40	25,65	478,53	—	—	—	48,00	—	554,58
Total	69,79	72,96	2.929,05	205,07	397,80	1,30	61,50	23,61	3.761,08

* La dada de producció de sal només està reflectida com a total.

Font: Direcció General d'Indústria.

QUADRE I-50. EXTRACCIÓ DE MINERALS NO METÀL·LICS. ILLES BALEARS (1998-2006)

	Mallorca		Menorca		Eivissa i Formentera		Illes Balears	
	milers de m ³	Dif.	milers de m ³	Dif.	milers de m ³	Dif.	milers de m ³	Dif.
1998	2.629,19	—	226,51	—	248,88	—	3.104,58	—
1999	3.057,63	428,44	232,91	6,40	227,40	-21,48	3.517,94	413,36
2000	3.228,69	171,06	258,24	25,33	240,78	13,38	3.727,71	209,77
2001	2.083,37	-1.145,32	276,12	17,88	505,27	264,49	2.864,76	-862,95
2002	2.096,59	13,22	354,54	78,42	437,65	-67,62	2.888,78	24,02
2003	2.328,50	231,91	413,00	58,46	488,50	50,85	3.230,00	341,22
2004	2.296,89	-31,61	385,87	-27,13	370,46	-118,04	3.053,22	-176,78
2005	2.521,55	224,66	401,71	15,84	476,76	106,3	3.400,02	346,8
2006	2.768,30	246,75	438,20	36,49	554,58	77,82	3.761,08	361,06
Taxa a. a.								
2000-2005	-4,82		9,24		14,64		-1,82	

Nota: La diferència entre la suma de la producció per illes i el total és deguda que no es desagrega per illes la producció de sal.

Font: Direcció General d'Indústria.

El *IV Informe Balears empresarial* també dóna informació de les empreses de pedreres i marbres. Aquesta informació ens permet afirmar que la manca d'avanços en termes de productivitat en aquestes branques és més palpable que en el cas del ciment. Així mateix, també mereix destacar el creixement variable de l'ocupació amb un component contràctic amb el creixement econòmic que se suavitzava al llarg dels anys. Quant a la relació entre la productivitat i el marge d'explotació, s'observa un grau de correlació bastant elevat. (Vegeu el gràfic A I-6.)

6.4.3. EL COMERÇ EXTERIOR I LA INDÚSTRIA EXPORTADORA

L'anàlisi del comerç exterior de productes industrials manufacturats es pot consultar en l'apartat 4.2.2.2 («El comerç exterior per duanes»).

D'acord amb les dades del *IV Informe Balears empresarial*, s'aprecia en el sector del calçat i la pell que la productivitat té creixements nuls o negatius. Si ens centrem en el gràfic A I-7, destaca l'any 2001, ja que s'hi veu que, a causa d'una caiguda del creixement econòmic i del manteniment de les taxes de creixement de l'ocupació, la productivitat va caure significativament (-10,5%); es varen necessitar dos anys, fins al 2003, perquè l'ocupació s'ajustàs a la producció i tornàs la productivitat a valors positius amb un creixement de l'1,2% el 2003. També es pot apreciar com el marge d'explotació i la productivitat presenten un grau de correlació elevat. (Vegeu el gràfic A I-7.)

Passant a analitzar el sector de la bijuteria i la joieria, seguint també les dades del *IV Informe Balears empresarial*, cal dir que crida l'atenció el millor ajustament de l'ocupació respecte de la producció per comparació al que s'ha vist en el cas anterior del calçat i la pell, fet que indica que és un sector més dinàmic i menys rígid. Gràcies a això, els mals resultats econòmics que s'obtenen, en general, amb el període de referència han permès que la productivitat no caigui substancialment, fet que es reflecteix en el grau d'ajustament entre les sèries de marge i explotació i creixement de la productivitat. (Vegeu el gràfic A I-8.)

6.4.4. LES INDÚSTRIES RELACIONADES AMB LA DEMANDA INTERIOR DE CONSUM

Ens referim en aquest cas a les indústries de l'alimentació, que en conjunt varen generar 5.500 ocupacions directes, la qual cosa significa el 17,46% de l'ocupació industrial i, juntament amb les indústries lligades a la construcció i les indústries exportadores, representa una de les principals especialitzacions productives del sector industrial a les Illes Balears.

El nombre d'empreses que es dediquen al subsector alimentari s'ha reduït durant el 2006 respecte de l'exercici passat en 10 empreses, fins a les 567. Paral·lelament, el que s'ha produït és un lleuger creixement d'efectius del 2,4%. En total, hi ha hagut un creixement de 129 llocs de treball, distribuïts en una pujada de 121 treballadors assalariats i de 8 treballadors autònoms. El 83% de

QUADRE I-51. ACTIVITAT AGROINDUSTRIAL A LES ILLES BALEARS (2005-2006)								
2005			2006			Diferència	%	
Nombre d'empreses industrials		577	567			-10	-1,73	
Ocupació assalariada i per compte propi	Assalariats	Autònoms	Total	Assalariats	Autònoms	Total		
	4.721	650	5.371	4.842	658	5.500	129	2,4
Distribució per estrats d'assalariats	De		De	De	De	De	Més	
	Sense assalariats	1 a 9 assalariats	10 a 49 assalariats	50 a 99 assalariats	100 a 199 assalariats	200 a 499 assalariats	de 500 assalariats	Total
		135	334	88	7	3	0	0
					567			

Fonts: INE i Tresoreria de la Seguretat Social.

les empreses del subsector tenen menys de deu treballadors, i el grup més nombros és el que agrupa les empreses amb una plantilla entre una i nou persones assalariades, que agrupen prop del 60% del total. (Vegeu el quadre I-51.)

El Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació recull les dades de l'enquesta industrial anual d'empreses referides a l'any 2004 de l'INE i les desglossa per comunitats autònomes. Quant a la indústria alimentària a les Illes Balears, s'observa que les vendes netes en productes han estat de 543.903 euros, la qual cosa representa el 0,74% del total de vendes netes d'Espanya. Quant al valor afegit, amb 151.785 euros, les Illes Balears se situen, d'entre la resta de comunitats autònomes, en el darrer lloc, amb una participació del 0,90%, percentatge que es troba per sota de la seva

participació laboral, que és de l'1,29%, i que denota una menor productivitat relativa en relació amb la mitjana espanyola: aquesta mitjana, amb un valor de 31.596 euros per ocupat, ocupa el 70% del valor de la indústria agroalimentària espanyola. (Vegeu el quadre I-52.)

D'altra banda, respecte de l'import net de la xifra de negocis que ha observat durant el darrer quinquenni (2001-2005) a l'enquesta industrial de les empreses (EIE) de l'INE (darrera sèrie disponible),⁶⁷ es pot veure que, després d'un increment percentual del 7,29% l'any 2001, es va produir una baixada d'aquesta xifra del 6,81% l'any 2002 (de manera que s'arriba gairebé al mateix import que es registrà l'any 2000), mentre que es torna a recuperar un 0,87% el 2003; durant l'any 2004 es dona de nou una disminució del 9,6% respecte de l'any

67. Les dades definitives de l'EIE són del 22 de novembre de 2005. Per a l'Estat, desglossa la informació en més de cent branques d'activitat. Les principals branques de la indústria agroalimentària per xifres de negocis són la indústria de la carn, l'elaboració de begudes alcohòliques, la indústria làctia i la indústria de productes per a l'alimentació d'animals. A escala regional, només treballa amb l'agrupació de dos dígitos, que és l'àmbit relatiu a la indústria de l'alimentació, les begudes i el tabac.

QUADRE I-52. LA INDÚSTRIA AGROALIMENTÀRIA I L'ALIMENTACIÓ. PRINCIPALS INDICADORS DE LA INDÚSTRIA ALIMENTÀRIA
SEGONS COMUNITATS AUTÒNOMES (2004)

	Vendes nets del producte (milers d'euros)	Despeses en matèries primeres (milers d'euros)	Persones ocupades Nombre	Despeses de personal (milers d'euros)	Inversions en actius materiais (milers d'euros)	Valor afegit (milers d'euros)
Andalusia	10.636.203	7.027.493	49.282	1.091.660	468.682	2.104.821
Aragó	2.438.387	1.591.806	11.780	277.848	127.198	421.267
Astúries	1.585.747	796.870	7.824	200.719	56.430	379.087
Illes Balears	543.903	259.984	4.804	108.744	25.535	151.785
Illes Canàries	1.305.387	521.804	10.986	262.211	85.890	460.949
Cantàbria	796.679	405.330	5.558	124.334	31.840	192.312
Castella i Lleó	6.578.340	3.880.727	33.611	807.931	399.818	1.627.588
Castella-la Manxa	4.878.899	2.974.164	21.021	557.310	319.744	1.254.051
Catalunya	16.767.868	9.480.772	77.010	2.198.372	716.677	3.726.925
Comunitat Valenciana	6.119.317	3.466.093	33.337	766.960	248.876	1.448.200
Extremadura	1.512.989	978.399	9.932	177.318	127.802	321.592
Galícia	5.001.201	2.875.520	27.602	532.173	244.829	955.669
Madrid	4.438.216	2.265.175	22.813	664.594	207.725	1.122.472
Múrcia	3.427.941	1.869.446	19.769	425.179	199.324	745.851
Navarra	2.372.106	1.330.192	11.895	311.121	167.289	556.884
País Basc	2.833.031	1.393.304	16.135	445.327	150.485	852.356
La Rioja	1.580.651	768.205	6.966	175.554	101.771	447.743
Total de la indústria alimentària	72.816.865	41.885.284	370.325	9.127.355	3.679.915	16.769.552

Font: Enquesta Industrial Anual d'Empreses de l'INE.

QUADRE I-53. ENQUESTA INDUSTRIAL DE LES EMPRESSES (EIE). ILLES BALEARS (1995-2005). AGRUPACIÓ 2. CNAE: 15 I 16. ALIMENTACIÓ, BEGUDES I TABAC*						
	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Import net de la xifra de negocis	560.840	556.583	577.954	610.359	623.033	675.955
Total d'ingresos d'explotació	567.218	562.678	587.497	625.523	633.702	686.499
Variació d'existències de productes	968	2.333	2.178	1.455	-2.577	-329
Consums i treballs realitzats per altres empreses	355.474	322.452	358.339	392.724	363.830	411.385
Despeses de personal	93.881	97.486	95.696	97.066	102.532	95.030
Total despeses d'explotació	544.509	527.166	557.939	590.698	574.561	625.675
	2001	2002	2003	2004	2005	Taxa anual acumulativa 2000-2005
Import net de la xifra de negocis	725.222	675.753	681.666	616.079	759.898	2,37
Total d'ingresos d'explotació	740.073	685.265	691.692	624.819	768.842	2,29
Variació d'existències de productes	2.749	1.781	-207	578	1.966	-242,98
Consums i treballs realitzats per altres empreses	461.290	405.914	397.117	353.289	450.410	1,83
Despeses de personal	109.849	116.417	114.982	108.744	126.298	5,85
Total despeses d'explotació	710.308	665.405	663.842	604.814	741.308	3,45

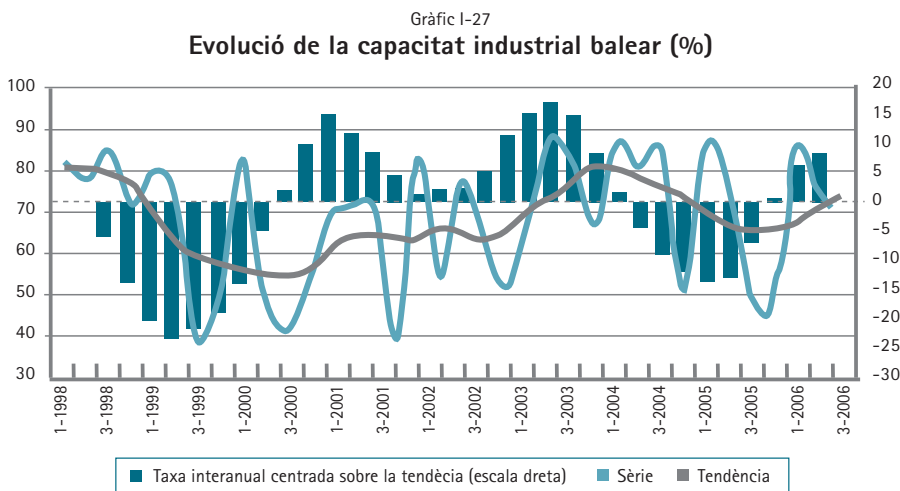
* milers d'euros.

Font: Institut Nacional d'Estadística.

anterior, amb registres inferiors a l'any 2000, per finalment presentar un creixement molt destacat el 2005 d'un 23%. (Vegeu el quadre I-53.)

D'acord amb les dades del *IV Informe Balears empresarial*, es constata que l'ocupació en la indústria de l'alimentació s'ajusta relativament al moment del cicle econòmic de la producció, fet que es reflecteix en una productivitat constant amb creixement anuals propers a zero, llevat de l'exercici del 2004, en

què, davant una producció amb creixements negatius (-1,9%), l'ocupació creix amb força (6,3%), fet que ocasiona que la productivitat presenti un descens important en aquest exercici (-3,3%). Aquest efecte s'aprecia també en el comportament del marge d'explotació, que en l'exercici del 2004 trenca la tendència positiva que arrossegava des del 1999 i cau prop de tres punts bàsics respecte de l'any 2003. (Vegeu el gràfic A I-9.)

Font: Ministeri de Ciència i Tecnologia. Enquesta d'opinions empresarials. Direcció General d'Economia i elaboració pròpia.

6.5. EL GRAU D'UTILITZACIÓ DE LA CAPACITAT PRODUCTIVA I LA INVERSIÓ

El gràfic I-26 mostra l'evolució de la utilització de la capacitat industrial de les Illes Balears. Aquesta sèrie recull la diferència entre els percentatges que consideren que la capacitat productiva instal·lada és excessiva i els que la consideren insuficient, pel que fa tant a la sèrie original com a la tendència i a la taxa interanual centrada sobre la tendència. Una dada en què cal incidir és que la indústria experimenta unes fortes oscil·lacions en el grau d'utilització de la capacitat productiva, amb un interval que va del 85% al 35% en el període 1998-2006. També es pot subratllar que el comportament a la baixa en el grau d'utilització de la capacitat productiva a partir del tercer trimestre del

2003 fins al tercer trimestre del 2005 ha donat pas a un canvi i l'any 2006 ha acabat amb una tendència positiva. (Vegeu el gràfic I-27.)

Finalment, es pot observar que l'estadística de l'any 2006 corresponent als expedients de noves indústries que ha tramitat el Registre Industrial de la Direcció General d'Indústria presenta una major inversió industrial, una menor potència elèctrica instal·lada i una major generació de nous llocs de treball industrials. (Vegeu el quadre I-54.)

6.6. LA POLÍTICA DE PROMOCIÓ INDUSTRIAL

Enguany disposam de les dades sobre els programes d'actuació dels exercicis 2005 i 2006 de promoció industrial.

QUADRE I-54. INVERSIÓ, LLOCS DE TREBALL I POTÈNCIA ELÈCTRICA DE LES NOVES INDÚSTRIES (2002-2006)

	Total de la inversió (en euros)	Potència elèctrica (en kW)	Personal
Mallorca	95.502.645	26.302	5.205
Menorca	1.623.405	936	200
Eivissa	1.443.237	467	180
Formentera	170.742	135	37
Total 2006	98.740.029	27.840	5.622
Total 2005	75.192.033	84.173	4.228
Total 2004	205.709.357	289.713	8.890
Total 2003	87.413.402	221.814	4.322
Total 2002	1.515.792.210	290.735	7.113

Font: Direcció General d'Indústria.

Segons aquestes dades, les activitats d'ajudes a certificacions de qualitat, del programa d'ajudes a microempreses i d'altres són els grups que presenten un major dinamisme, mesurat per l'augment de les sol·licituds d'inversió. Els augments són del 29,72% per a ajudes a certificacions de qualitat, (29,72%) i un increment del 15% del seu pes sobre el total de subvencions. Pel contrari, el programa d'ajudes a microempreses cau un 14,6% en termes de les subvencions percebudes. El grup d'altres, a pesar que cau un 7,56%, aglutina quasi un 60% de les subvencions. (Vegeu el quadre A I-20.)

Quant als ajuts per branques d'activitat, destaca l'apartat d'altres, que creix un 47,62% respecte de l'exercici anterior i guanya un 16,91% de pes sobre el total de les subvencions del 2006. També creixen els ajuts pels

sectors del calçat, fusta i moble, joieria i bijuteria i metall. (Vegeu el quadre A I-21.)

Pel que fa als ajuts territorialitzats, s'observa de manera destacada el major dinamisme de Menorca, que augmenta aquest paràmetre un 35,9% respecte de l'exercici anterior i augmenta en un 25,26% el seu pes en el total d'inversió sol·licitada el 2006. A l'altre extrem trobam Eivissa, amb un comportament totalment contrari, ja que la seva sol·licitud cau un 22,10% respecte de l'any anterior i redueix el seu pes en el conjunt de les inversions sol·licitades en un 28,12%. (Vegeu el quadre A I-22.)

La diferència important que s'observa entre l'import disponible i l'import pagat és deguda al fet que part dels pagaments són plurianuals i només consten els pagaments de l'any.

COL·LABORACIÓ

LA NOVA POLÍTICA INDUSTRIAL

ANTONI FLEIXAS ANTÓN

El model sobre el qual es va sostenir en el passat la producció industrial regional —basant-se en la protecció pel fet insular de la demanda interna i l'exportació de manufactures mantinguda amb una mà d'obra més barata que la del país de destinació— ja no és viable.

El canvi de model és molt difícil que pugui produir-se sense el suport d'una política industrial específicament dirigida a aquesta finalitat. Com a consideracions en les línies d'actuació que tendeixen a complementar aquestes actuacions, es podrien indicar:

- En relació amb l'energia i l'aigua, supervisar que es compleixen els plans d'inversió, de manteniment i de conservació que garanteixin la continuïtat i la qualitat del subministrament. El caràcter marginal i fraccionat en l'àmbit de les Illes del nostre mercat i la impossibilitat d'una lliure concurrència poden acumular mancances que s'haurien d'evitar.
- Les deseconomies externes de la indústria auxiliar de la construcció són més fàcils de corregir com més aviat se supervisin.
- La insuficiència estadística constitueix una mancança històrica. Sense un coneixement integral de la realitat

industrial per illes difícilment podran articular-se mesures de promoció efectives i se'n podrà fer un seguiment adequat. Els registres merament formals, la informació no integrada i la no-adequació a la realitat regional i a les condicions actuals de producció mereixen una revisió profunda de tot l'aparell estadístic.

- Les indústries de la alimentació disposen d'una protecció natural enfront dels mercats globalitzats. Addicionalment, la demanda en el sector primari multiplica l'efecte positiu de la seva expansió. Una imatge de marca de denominació d'origen amb certificat de qualitat podria ser positiva per a la defensa i l'impuls de l'activitat del subsector, però per això seria necessari complir de manera estricta les condicions imposades i superar la mida mitjana actual de microempresa, que condiciona qualsevol tipus d'expansió.
- Les indústries exportadores tradicionals, pell i calçat i bijuteria, poden ser objecte de mesures específiques. És convenient diferenciar els programes de promoció industrial de les «marques» amb activitat deslocalitzada totalment o parcialment d'aquells altres que tendeixen a protegir i impulsar l'activitat industrial localitzada a la regió.
- Una oferta específica de sòl industrial i d'ubicacions immediatament disponibles seria positiva perquè qualsevol projecte manufacturer que complís els requisits establerts no tingués com a barrera d'entrada les mancances d'oferta adequada.